
CORONA werkinstructie: hygiënemaatregelen

Informatie voor verpleeghuizen en woonzorgcentra voor de langdurige zorg.

Doelstelling

Het voorkómen van verspreiding van COVID-19.

Doelgroep

Alle zorgverleners, cliënten, bezoekers, familie en vrijwilligers.

Ziektebeeld

Koorts (>38°C), spierpijn, hoofdpijn, droge hoest, dyspneu en soms diarree. Na dag 7-10 verslechtert soms het ziektebeeld. Bij ouderen en immuungecompromitteerden kan koorts ontbreken.

Besmettingsweg

Overdracht van mens op mens* vooral via contact-druppels (tijdens hoesten, niezen) of mogelijk door direct contact met lichaamsvloeistoffen (sputum, feces) van een besmettelijke client en besmette oppervlakten.

Het risico op besmetting is afhankelijk van de fysieke afstand tot de bron (tot **1,5 meter) en de tijdsduur van het contact.*

Algemeen

- Vermijd aan-hoesten/-niezen!
- Instrueer alle medewerkers, cliënten, (bezoekers, familie) en vrijwilligers t.b.v. een goede hoest-/nieshygiëne:
 - Gebruik een papieren zakdoek of hoest in de plooi van de elleboog
 - Hoest/nies met afgewend gezicht
 - Gebruik een zakdoek éénmalig
 - Gooi de zakdoek direct na gebruik weg.
 - Was hierna de handen met water en zeep OF
 - Handen desinfecteren met handdesinfectans.
- Bied de [RIVM informatiefolder: Hoesten of niezen? Zakdoek kiezen!](#) aan.
- En leg deze op centrale plaatsen neer.
- Benadruk het belang van handhygiëne! Controleer of de juiste handhygiëne faciliteiten aanwezig zijn op de juiste locaties. Overweeg handdesinfectans bij de ingang(en) en/of verwijs naar de dichtstbijzijnde handhygiëne faciliteiten.
- Wees alert op (griep-)symptomen bij cliënten en medewerkers. Communiceer een eenduidig beleid.

- Verzorg een cliënt met COVID-19 als laatste! Tijdens verzorging blijft de deur gesloten.

Benodigdheden

- Vloeibare zeep
- Handdesinfectans (met volledige virusclaim)
- Wegwerp handdoekjes
- Niet-steriele handschoenen
- Indien aanwezig FFP1, anders chirurgisch mond-neusmasker*
- Indien aanwezig jasshort met lange mouwen (niet-vochtdoorlatend), anders plastic halterschort*
- Veiligheidsbril
- Schoonmaakmaterialen
- Oppervlaktedesinfectans (met volledige virusclaim)

**minimale veiligheidseis*

Werkwijze bij een enkele verdachte- of COVID-19 client

Maatregelen t.a.v. ruimte en diagnostiek

- Client dient in isolatie¹ te worden verpleegd.
 - De arts (SO/AVG/HA) bepaalt of ziekenhuisopname noodzakelijk is, afhankelijk van de ernst van de situatie.
 - De arts (SO/AVG/HA) bepaalt of diagnostiek meerwaarde heeft, rekening houdend met beperkte testcapaciteit. De SO/AVG/HA voert bij voorkeur diagnostiek zelf uit.
 - Een COVID-19 positieve uitslag dient gemeld te worden bij de GGD.
- Clientkamer apart (met eigen douche/toilet).
- Bij voorkeur ruimte ventileren door het raam open te zetten en deur gesloten te houden.

Monitoren medebewoners:

- De arts (SO/AVG/HA) controleert medebewoners op klachten
- Indien er meerdere bewoners met klachten verdacht voor COVID-19 aanwezig zijn:
 - Test de 2^e cliënt t.b.v. bevestiging op verspreiding
 - Overweeg daaropvolgende cliënten al dan niet te testen indien deze overgeplaatst gaan worden naar een COVID-19 cohort afdeling*.

**Afdeling specifiek voor COVID-19 bevestigde cliënten die op adequate wijze in groepsisolatie worden verpleegd, met als doel (verdere) transmissie binnen de andere*

¹ Isolatie: strikte isolatie, andere naam is druppel-contact isolatie

(verpleeg-) afdeling en/of woongroep te voorkomen. Cliënten op deze afdeling zijn laboratorium bevestigde patiënten afkomstig uit het ziekenhuis, of laboratorium bevestigde cliënten uit de (zorg-)instelling, of cliënten uit de instelling met een epidemiologische link met een bevestigde client.

Familie contacten

- Informeer de familie van de COVID-19 client
- Verstuur de informatie brief van de GGD

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

- PBM dienen op de gang, vóór het betreden van de clientkamer te worden aangetrokken en vóórdát je begint met de verzorging van de client.
- Draag onderstaande persoonlijke beschermingsmiddelen bij de (directe) verzorging:
 - Niet-steriele handschoenen,
 - FFP1-mondneusmasker, anders een chirurgisch mondneusmasker
 - Isolatieschort met lange mouwen, anders een plastic halterschort
 - Veiligheidsbril.
- Draag PBM altijd éénmalig en cliëntgebonden.

Uitkleedprocedure persoonlijke beschermingsmiddelen

Trek altijd in onderstaande volgorde op de clientkamer de persoonlijke beschermingsmiddelen uit:

1. Handschoenen uittrekken en aansluitend handen desinfecteren.
2. Isolatieschort rustig uittrekken en rustig binnenste buiten weggoien.
3. Mondneusmasker af.
4. Bril af.
5. Handen desinfecteren.

Verpleegartikelen

- Alle benodigde verpleegartikelen van de cliënt zijn op de kamer aanwezig; maximaal 24-uurs voorraad.
- Alle niet-disposable materialen reinigen en desinfecteren bij verlaten van de kamer.

Communicatie

- Informeer medewerkers van de afdeling

Bezoek

- Niet toegestaan, tenzij..... beleid

Sociale activiteiten

- Niet toegestaan
 - Kerkbezoek: b.v. vervangen door uitzendingen via televisie.
 - Restaurantbezoek: alternatief is eten op de afdeling of kamers.
 - Etc.

Ondersteunende essentiële diensten zoals geestelijke zorg of paramedische zorg

- De ondersteunende diensten dienen dezelfde maatregelen te nemen als het verplegend personeel.

Overplaatsing/ activiteiten andere afdeling

- Overplaatsing is niet toegestaan

Linnengoed

- Afvoeren op de normale wijze of conform advies leverancier.

Voeding - serviesgoed

- Serviesgoed direct na gebruik in vaatwasser of etenskar plaatsen.
- Aansluitend handdesinfectie toepassen.

Reiniging en desinfectie cliëntkamer/sanitaire ruimte

- Bij instellen van deze aanvullende maatregelen: direct melden bij huishoudelijke dienst.
- Werk van schoon naar vuil! Extra aandacht voor de reiniging en desinfectie van de hand- contactoppervlakken zoals klinken, lichtknoppen, handvaten, kraan, tafels, voedselbereidingsplaatsen e.d.
- Cliëntkamer/sanitaire ruimte als laatste onderdeel van de schoonmaakronde reinigen. Gebruik schone schoonmaakmaterialen voor elke kamer, die direct na het schoonmaken worden gereinigd en gedroogd en in deze ruimte worden bewaard. Denk aan ledigen, reinigen en desinfecteren van de afvalcontainer.
- Desinfectie is altijd noodzakelijk indien er sprake is van oppervlakken die verontreinigd zijn met lichaamsvochten (urine, bloed, braaksel en infectieuze aandoeningen). **Let op:** zorg ervoor dat het te desinfecteren oppervlak eerst goed gereinigd is (neem bevuilding met tissue weg, reinig het oppervlak).
- Desinfectie dient plaats vinden met een desinfectans **<vul product in wat in de instelling gebruikt wordt>**, een toegelaten desinfectans met een N-nummer dat werkzaam is tegen de verwekker met **een volledige virusclaim**. Controleer dit!
- Schoonmaakttextiel moet gewassen worden op minimaal 60 graden. Gebruik bij voorkeur wegwerpmaterialen.

Afval

- Afvoeren op de normale wijze of conform advies leverancier.

Opheffen/beëindigen maatregelen

- Maatregelen mogen opgeheven worden indien een client 24uur klachtenvrij is i.o.m. de arts (SO/AVG/HA) en/of deskundige infectiepreventie

Overlijden

- Meld een bewezen COVID-19 overledene bij de afdeling infectieziektenbestrijding van de GGD
- Draag tijdens de verzorging een schort met lange mouwen en handschoenen
- Het dragen van een bril en mondneusmasker is niet nodig
- Pas direct na het uitrekken van de PBM handdesinfectie toe
- Nadat de overledene verzorgd is, zijn er geen beperkingen aan het contact van de nabestaanden met de overledene. Net als anders wordt goede handhygiëne geadviseerd
- De overledene kan op de normale manier opgehaald en vervoerd worden
- De overledene mag zowel thuis, in de (zorg)instelling als in het uitvaartcentrum opgebaard worden. De kist mag zowel open als dicht.
- De opbaring van de overledene kan op bed plaatsvinden met koeling door middel van een bed koelsysteem.

Werkwijze Uitbraak

- Zie : GGD Uitgangspunten COVID-19 afdeling en COHORT verpleging

Medewerkers

- Zie LCI bijlage COVID-19 Uitgangspunten inzetten en testen zorgmedewerkers

Waar kunt u terecht met uw vragen

Bij vragen dient u zich te richten tot uw leidinggevende. Deze kan zo nodig contact opnemen met de GGD.

Voor algemene vragen over het corona-virus, kunt u bellen met:

- regio GGD Hart voor Brabant: 088 368 6858
- regio GGD West Brabant:088 368 6858

Voor Hart voor Brabant en West Brabant is ons klantcontactcentrum bereikbaar op werkdagen van 08.00 - 18.00 uur en op zaterdag en zondag van 09.00 - 16.00 uur.

- *Regio GGD Brabant Zuid Oost: 088 0031 100*

Brabant Zuid Oost is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 8.30 -17.00 uur en zaterdag en zondag ook bereikbaar van 10:00-16:00 uur.

Referenties

1. LCI richtlijn COVID-19, 25-03-2020
2. LCI Uitgangspunten inzetten en testbeleid zorgmedewerkers, 24-03-2020
3. RIVM WIP richtlijnen Isolatiebeleid en Algemene voorzorgsmaatregelen (*handhygiëne, persoonlijke hygiëne, persoonlijke beschermingsmiddelen*)
4. GGD CORONA Uitgangspunten COVID-19 afdeling/COHORT verpleging, 29-03-2020
5. GGD Uitgangspunten bij schaarste PBM niet acute zorg, 29-03-2020
6. <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/informatie-voor-professionals>